GODZIENNA

Gazeta Krakowska

Ner 261. ROK 1833. PIĄTEK 4 PAŹDZIERN:

Pismo to wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych, w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA
Kwartalna.......złp. 12
Miesięczna...... „ 5

Jutro Placyda Męcz.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE
Barometr zredukowany na 0° Reaumura.

Dzien godzina	Barometr na 0° 0,	Therm:	Higro-metr	Wiatr	Stan Atmosf.	UWAGI.
7 27	„ 8, 408	+ 1,9	+ 2.0	Pn. wschodni słaby	Pogoda z Chmurami	Mgła.
12	„ 8. 053	9,3	3,5	„ średni	„ „	
3 3	„ 7, 534	12.1	3.0	„ „	„ „	
9	„ 7, 264	+ 5.2	+ 1.3	„ „	„ „	

Część Nieurzędowa.

WIADOMOŚCI Z DAWNIEYSZYCH POCZT.

SZWAYCARYA.

Neufchatel 7 Września.

Wczorayse posiedzenie prawodawczey rady, zagaił prezydent mową do zgromadzenia, w którey wezwał ją do roztrząsania kwestyi w takim sposobie, jak tego teraźnieysze trudne okoliczności wymagają, Poczem hr. Wesdchlen miał mowę, w którey jasno dowodził, że dla zachowania kraju od woyskowego obsadzenia, trzeba się stosować do uchwały seymu, a tak wysłać posłów do Zürychu przed dniem 11, jako naznaczonego krótkiego terminu, którzy złożywszy przysięgę na podstawę związkowego układu z d. 7 sierpnia 1815 na posiedzeniach seymu obecnymi będą. Rada nie wiele myśląc ani roztrząsając, uchwaliła wysłanie posłów jednomyślnie, wyjąwszy jeden głos. Posłami mianowani zostali radca hr. Wesdchlen i radca mieyski Fein.

Zürych 10 Września.

Wczoray wieczór o 5 godzinie przybyli tu posłowie Neufchatelscy.

Waad 10 Września.

Rząd wysłał okólnik do prefektów, a przez nich do władz gminnych, w którym je wzywa, aby w razie wydarzonych niespokoyności potrzebne środki dla przytłumienia takowych przedsięwzięły. Wykonanie zaś rzeczonych środków powinno nosić cechę roztropności i umiarkowania, zawsze idącego obok sprawiedliwości i stałości, i ile możności powinny dopiero w ówczas nastąpić, gdy pierwey droga łagodności i przekonania bezzwłocznie użytą była. *(G. P. S.)*

ANGLIA

Londyn 16 Września.

Król mianując niedawno mowcę (marszałka) izby niższey kawalerem orderu łaziennego oświadczył, że tem odznaczeniem nietylko mowcę P. Sutton osobiście, ale zarazem pierwszy zreformowany parlament uczcić zamierzył.

O pobycie królowey Donny Maryi i xiężney Braganzy w Portsmonth udzielamy jeszcze te doniesienia: »Chociaż podróżą znużona, wyglądała królowa bardzo dobrze i by-

ła wesołą. Następnego dnia królowa i xiężna przyjęły adressy obywateli z Portsmout. Królowa dziękowała im za powinszowanie, które z powodu uznania jey praw do tronu portugalskiego złożyli i wynurzyła swe postanowienie, władać Portugalią i Algarbią w duchu prawych instytucyi. Skutki konstytucyjney sprawy w Portugalii przypisywała szczególniey usiłowaniom jey oyca Don Pedra. Również nadmieniła, że dzisieyszy (9 września) radosny dzień, jest zarazem dniem koronacyi króla angielskiego, wiernego i potężnego sprzymierzeńca Portugalii. Król zaprosil do Windsor dla przyjęcia królowey Dony Maryi, ciało dyplomatyczne i gabinetowych ministrów.»

List z Konstantynopola w gazecie angielgielskiey *Times* umieszczony, wyraża między innemi: — »Fregaty rossyiskie przybyłe tu z Archipelagu z admirałem Bicord na pokładzie, i które stanęły w Bujukdere na przeciwko pałacu rossyjskiego, salutowawszy wczoray rano o 3 godzinie z dział, odpłynęły do Czarnego morza.— Równocześnie i prawie o tey samey godzinie, odpłynęła angielska fregata *Malabar* stojąca pod Thophana, i płynąc po przed seray, salutowała, na co turecki okręt odpowiedział. Fregata *Acteon* powróciła na swoje dawne mieysce i stoi teraz na Bosforze, naprzeciw mieszkania lorda Ponsonby. Po powrocie obecnych tu officerów francuzkich na okręty, odpłynęła połączona eskadra z Tenedos, i wpłynęła do zatoki Burla pod Smyrną, gdzie dotąd stoi na kotwicach. Achmed pasza jeszcze nie odjechał do Petersburga, niewiemy także nic jeszcze o treści zawartego traktatu.— Pomiędzy perskim posłem przy dworze Ottomańskim i tuteyszemi posłami, powstała sprzeczka o dom, który tenże zakupil i przyozdobil; prawa albowiem niedozwalają żadnemu obcemu posiadania gruntu; a niektórzy fanatyczni muzułmani żądali, aby Persa zmuszono do opuszczenia swego domu. Nienawiść pomiędzy Persami i Turkami, pomimo tak bliskiego pokrewieństwa ich religiynego systematu, jest tak wielką, jak tylko naywiększą bydź może, pomiędzy różnemi sektami.— Pers okazał się skłonnym do odstąpienia domu, skoro mu powrócone będą koszta zakupna i innych wydatków, na co otrzymał odpowiedź, iż prawa muszą bydź wykonywane.» Poseł groził potem, iż kray turecki opuści i wszystkich kupców Perskich zabierze z sobą.— Niema jeszcze końca tey śmieszney kłótni, spodziewają się jednak, iż nie pociągnie to za sobą stanowczych skutków. Omar pasza z Trebizondy, przybył tu z oddziałem woyska, które koczuje w blizkości stolicy. — Kilka tysięcy ludzi, którzy walczyli pod Koniah i Kiutahia, także tu przyciągnęło. Mają oni bydź użyci ze strony Porty do walki pomiędzy Serwianami i Bośniakami. Rossyjska mustra teraz zupełnie jest tu zaprowadzoną i w niey troskliwie ćwiczone bywają woyska tureckie. Angielski sekretarz poselstwa P. Mandeville, który już od dawnego czasu, jako sprawujący interessa urzędował, miał otrzymać list odwołalny.

Margrabia Waterford przybył tu wczoray w towarzystwie kilku gentlemenów, na statku parowym z Nauplii.

Gazeta *Times* umieściła jeszcze następujące szczególy o Turcyi, według ostatnich listów z Konstantynopola: »Stan państwa tureckiego ma bydź bardzo krytyczny, woysko i flotta nie wielką składają siłę. Pomimo tego trwają ciągle roboty na warsztatach okrętowych, mówią nawet o zamiarach wznowienia walki z Mehemedem Ali o Syryą; Egipt ma albowiem równie bydź ogołocony z młodych ludzi, jak Turcya. Zapewniają także, iż pomiędzy innemi miastami zostającemi pod panowaniem Mehemeda Alego, takmiasto Betlehem, mieysce urodzenia Chrystusa, nawet od samych Turków oszczędzane, musiało znaczną summę pieniędzy złożyć na uzbrajanie woyska Ibrahima, co miało dać powód do niespokoyności. Z inney stronny donoszą też o niespokoynościach na wyspie Cypru, a na wyspie Samos jak wiadomo, nie uznają tureckiego rządu. W Konstantynopolu naywiększe nieukontentowanie panowało z powodu uciążliwych podatków, monopoliów i t. p. powszechna niechęć objawiła się niedawno dosyć wyraźnie przez częste podpalania, które tak wielką liczbę domów pochłonęły, mówiono także o sprzysiężeniach przeciwko życiu seraskiera baszy.— Sultan bawi naywięcey w swoich wieyskich mieszkaniach, i bardzo rzadko pokazuje się publiczności. *(G. P. S.)*

FRANCYA

Paryż 16 *Września.*

Podróż Pan Rotschild synowca sławnego bankiera do Algieru, ma tak korzystny cel

dla tego kraju, iż wszystkich osadników zupełnie zadowolni. Ma on zamiar założyć tamże bank i rolniczy instytut.

Marszałek Soult jest w tey chwili zatrudniony planem zaprowadzenia broni perkuzsyjney w piechocie francuzkiey.

Xiąże Tallleyrand przybędzie tu między 15 i 20 t. m. Uznał on potrzebę porozumienia się osobiście z królem względem politycznych odmian w Europie.

Mówią, że jenerał Guilleminot wysłany będzie w mieyscu Pana Rayneval do Madrytu, P. Rayneval zaś do Wiednia, a hrabia St. Aulaire ma otrzymać ważne poselstwo do N. Cesarza Wszech Rossyi.

Ciągle jeszcze karliści udają się do Pragi, dyliżansy są przepełnione; bogatsi jadą extrapocztą, a ubodzy idą tam pieszo.

Że o podróży królowey Donny Maryi ze strony naszego rządu urzędownie nic nie donoszono, i że w Havre władze po królewsku jey nie przyjmowały, a w Anglii przeciwnie nayświetnieyszego doznala przyjęcia, to daje powód do rozmaitych pogłosek. Jedni utrzymują, że król Ludwik Filip w sprawie portugalskiey zupełnie Anglii oddaje pierszeństwo, dla tego też wprzód urzędowne uznanie ze strony W. Brytanii nastąpiło. Drudzy zaś sądzą, że przy tak ścisłych związkach Anglii z Francyą, podobne pierszeństwo istnieć niemoże, i przypisują to zniweczonym planom małżeństwa. Xiąże Leichtenberg, któremu niesłusznie władze z Francyi wyjechać kazały, ponieważ teraz nie liczy się do Napoleonidów i którego siostra kilka miesięcy w Paryżu bawiła, zaślubi podług prawdopodobieństwa Donnę Maryę, czemu sądząc z tonu dzienników ministeryalnych, rząd Angielski okazuje się bardzo przychylnym.

Temps udzielając wiadomości z Portugalii, wymienia różne osoby wyjęte z pod amnestyi Don Pedra; między temi znaydują się xiąże Candaval, vice-hrabia Santarem, xiąże Lefoens, hr. Louza i inni. Kilku jezuitów pytało się Don Pedra czy w Portugalii pozostać mogą? On tylko im tyle odpowiedział: »Istnieje prawo przez mych przodków wydane, że każden jezuita któryby poważył się stąpić nogą na ziemię portugalską, śmiercią karany bydź winien; to prawo jest surowe ale ja na teraz go nie znoszę.«

Gazette de France donosi z Rzymu z d. 22 sierpnia: »Papież niechciał aby xiężna Berry zachowała tu *incognito*, lecz przyjmował ją uroczyście w obec całego zgromadzenia kardynałów. Xiężna Beauffremont miała długie posłuchanie u papieża.

Pruski poseł, baron Werther, powrócił do Paryża, a hr. Appony oczekiwany z Węgier w końcu t. m. także już przybył, chociaż to dopiero w październiku nastąpić miało.

(G. P. S.)

GRECYA

Nauplia 20 Sierpnia.

Już dnia 1 stycznia 1834 przeniesiona będzie rezydencya króla i rządu greckiego do Aten. Architekt Güttensohn wysłany został do wybrzeża Koryntu, w celu obrania naystosownieyszego mieysca na wielkie miasto handlowe. W końcu tego miesiąca zwiedzi król miasto Patras i Missolongę. Żałują bardzo odeyścia Francuzów, na greckie woyska nie ma albowiem co liczyć, a bawarskie ledwie po jedney kompanii o podal od siebie, rozstawione bydź może.

Wychodzi tu nowy Dziennik *Helios* pod redakcyą dwóch braci Suso Panagioty; tamten naylepszy prozaik, ten naywiększy poeta tegoczesny w Grecyi.— Oświadczają, że zamiary rządu narodowi, a życzenia i zażalenia narodu, rządowi objawiać będą. Poznano więc teraz potrzebę, oświadczenia się przed publicznością względem tak ważnych rzeczy i porozumienia się z nią. Taż gazeta ma i w języku francuzkim wychodzić, aby jey znacznieyszy pokup za granicą wyjednać.

TURCYA.

Konstantynopol 26 Sierpnia.

Dnia 18 i 19 t. m. spaliło się przeszło 300 domów w bliskości Galata koło Arab-Kapussi, przez podłożenie ognia; znaleziono albowiem w wielu mieyscach materyały palne. Od tey chwili rozchodzą się znowu wieści o nowym spisku. Mówią, iż wiele osób mających udział w takowym, potajemnie ukarano, co się prawie codziennie powtarza,

Nowo mianowany namiestnik Bośnii Daud pasza odjechał na swoje przeznaczenie. — Wielki admirał Tahir pasza, który się był udał do Nikomedyi, w celu zapobieżenia rozbojom morskim, niemógł dotąd nic wskórać, takowe trwaja eszcze ciągle z niepodobną do wiary śmiałością.

Mehemed Ali nie zaniedbuje nic, coby jego stanowisko zapewnić mogło; inżynierowie jego zaymują się ciągle założeniem fortyfikacyi w ważnych wąwozach gór Tauru i obwodzie Adana, ktorego posiadanie tyle sprawiło trudności przy zawieraniu pokoju. Na podobne cele obciąża Ibrahim wszystkie klassy ludu podatkami. *(G. P. S.)*

Rozmaitości.

Następca Tronu Szwecyi i Norwegii.

Oskar, Józef, Franciszek, następca tronu szwedzkiego, urodzony d. 7 lipca 1798 r. w Paryżu, towarzyszył swemu oycu xięciu Ponte Covo gdy tenże wybrany został na następcę tronu Szwedzkiego, do swoiey nowey oyczyzny, i otrzymał tytuł xięcia Südermanland, jakim się mienił Karol XIII. aż do wstąpienia swojego na tron. Hrabia Cöderstrom mianowany został jego ochmistrzem a owczesny prywatny nauczyciel, potem professor w Upsalu, a teraz radca Kancellaryi Tanström, jego nauczycielem. Naukowe wykształcenie xięcia postępowalo spiesznie pod ich kierunkiem; nauczył on się jak rodowity Szwed języka narodowego; a wierszopis Attenbom, dawał mu późniey od 1819 do 1821 nauki języka niemieckiego i literatury. Gdy jego oyciec, przed wstąpieniem na tron w 1818 godność kancierza uniwersytetu Uspalskiego złożył, objął xiąże Oskar jego mieysce, dokąd udał się w następnym roku, i gdzie óbecnym bywał na odczytaniach nauczycieli, a tam przez nadludzką swą dobroć połączoną z wesołą uprzejmością, pozyskał nayserdecznieyszą przychylność ucsniów; następca tronu dawał także dowody swey życzliwości dla nauczycieli i uniwersytetu. Tak on, jako też król, darowali uniwersytetowi przeszło 39,000 talarów na ukończenie wspaniałego gmachu biblioteki i przeznaczyli dla wielu uczniów coroczne pensye. Późniey objął xiąże także urząd kanclerza obódwóch uniwersytetów połączonych królestw, przyczem go były nauczyciel Tanström który jeszcze dotąd zostaje przy nim, wielce wspierał swą radą. Woyskowe wykształcenie xięcia nie było także przy innych jego naukach zaniedbane, korzystał on gruntownie z nauk matematyki i umiejętności wojennych. Do muzyki ma wielką skłonność i napisał już sam kilka wielkich kompozycyi. Jest on teraz wielkim admirałem, szefem flotty skandynawskiey, dowodzcą przyboczney gwardyi królewskiey, naczelnym wodzem w Schonem, jenerałem - inspektorem arsenałów i szefem artyleryi, dowódzcą gwardyi mieyskiey w Sztokolmie, kanclerzem akademii wojenney w Karlsberg. — Przewodniczył on w wielu wydziałach edministacyinych, w czasie słabości króla w 1828 r. wykonywał obowiązki rejenta i przy każdey sposobności dawał dowody otwartego rozsądku, spokoyney rozwagi i bystrego rozumu. Zaślubił się z Józefą Maximilianą Eugenią, córką xięcia Eugeniusza Luchtenburskiego. Jmie iey wsławionego oyca, który tak nienagannie przeszedł przez wszystkie burze rewolucyi, natchnęło dla niey korzystnie naród Szwecki, a jeszcze większą miłość zjednała sobie przez swą osobistą dostoyność i przez swoję prostotę i łagodność w postępowaniu. Dnia 3 Maja 1826 r. powiła swemu małżonkowi syna, Karola Ludwika Eugeniusza, xiecia Schonen, po którym jeszcze trzech nastąpiło xiążąt i iedna xiężniczka; Franciszek Gustaw Oskar, xiąże w Upland, urodził się 18 czerwaa 1827; Oskar Fryderyk xiaże wschodniey Gotlandy urodził się dnia 21go stycznie 1829 roku i Karolinina Eugenia Augnsta urod: 24 kwietnia 1830 i Mikołay August urod: 24 sierpnia 1831 r. Xiąże następca tronu usiłuje uprzedzać życzenia narodu, występuje on zawsze z pełną godności powagą i dostoynością, w czem mu jego oyciec jako wzór daje przykład; w prywatnem pożyciu jest przyjacielskim i wesołym. W podróżach po krajach Danji, Niemiec i Włoch w 1822, jako też późniey 1830 w Rossyi zjednał sobie przychylność i szacunek.